hij op eene wijze, die tot illustratie kan dienen van wat ik tot dusver heb betoogd.

Hij toont aan dat het 27ste boek van Justinus in zeer belangrijke punten afwijkt van het overeenkomstige boek van Trogus, uit wien hij zijne stof put; dat het eigenlijk eene kleine monographie is: een deel van het geheele werk van Trogus, tot een zelfstandig boek verwerkt. Ik zou het willen vergelijken met een λόγος der oude Grieksche geschiedschrijvers, een *woord*, zooals ik het, in aansluiting aan wat ik in het eerste deel mijner rede betoogde, zou kunnen noemen. Van dat „woord" nu gaat Laqueur den oorsprong na in de ziel of den geest van den schrijver. De grondgedachte, de Gesammtvorstellung, waaruit het geheel zich ontwikkeld heeft, is: eene familietragedie van twee vijandige broeders, Seleucus en Antiochus, ongeveer zooals er nu in Marokko wordt afgespeeld, maar tragischer. Het einde van het boek toont dat zonneklaar, het luidt: „Sic fratres quasi et germanis casibus, exules ambo post regna scelerum suorum poenas luerunt". „Zoo hebben de broeders, broeders ook in de gemeenschap van hunne lotgevallen, beiden ballingen, nadat ze beiden koning waren geweest, geboet voor hunne misdaden."

In de ontwikkeling laat Justinus zich leiden door ethische gedachten en door eischen van de kunst. Hij werkt op het gemoed zijner lezers; reeds dadelijk in het begin zegt hij: „Seleucus wijdt, op aansporen zijner moeder, wier plicht het geweest was dit te verhinderen, zijne regeering in met den moord zijner stiefmoeder"; een weinig verder: „alsof de goden zelf den moord wilden straffen, kwam er een storm op, zoodat hij door schipbreuk zijn vloot verloor". Justinus doet vooral de onverwachte lotswisselingen der hoofdpersonen in zijn verhaal uit-